

Dialog po meri socialnih partnerjev

Mag. Jože Renar in Valentina Smrkolj, GZS Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala, joze.renar@gzs.si in valentina.smrkolj@gzs.si; Metka Penko Natlačen, GZS Pravna služba, metka.penko@gzs.si; Oskar Komac, Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, sdgd@sindikatzsss.si

V krizi, ki je prizadela gradbeništvo v Sloveniji, so prišle na dan tudi vse pomanjkljivosti sedanjih oblik sodelovanja socialnih partnerjev v gradbeništvu. Toda rešitve že obstajajo – v razvitih državah jih koristno uporabljajo ne le desetletja, ampak celo več kot stoletje. Tudi slovensko gradbeništvo orje ledino z zasnovo primerne koncepta paritetnih socialnih skladov.

Ko socialni partnerji v panogi gradbeništva prepoznajo panožne težave, se lahko samostojno odločijo za ustanovitev paritetnih skladov na najbolj kritičnih področjih. Z njimi popolnoma samostojno urejajo posamezna področja, ki jih država ureja neprimerno ali jih sploh ne ureja. Da je ustanovitev paritetnega socialnega sklada dobra in učinkovita rešitev za posamezno panožno področje, sporočata tudi evropska socialna partnerja za panogo gradbeništva – krovna organizacija

delodajalskih organizacij FIEC in krovna organizacija sindikatov EFBWW. Zanimivo je, da so v večini zahodnoevropskih držav in Romuniji paritetni socialni skladi kot plod sporazuma socialnih partnerjev uveljavljeni že več kot 50 let (Velika Britanija) oziroma celo 100 let (Nemčija). Socialnim partnerjem v zahodnih evropskih državah se je torej uspelo dogovoriti, katere pravice, tveganja in prednosti so za delodajalce in delojemalce v gradbeni panogi pomembnejši. Te so uskladili in

podpisali sporazum ter prek dogovorjene pravne ureditve (s kolektivno pogodbo, kolektivnim sporazumom, ustavnim aktom, pogodbo civilnega prava ali kar z zakonom) ustanovili paritetni sklad. Država v tovrstne panožne socialne dogovore ne more posegati, upravljanje sklada pa je strogo določeno in zaupano izbranim usposobljenim predstavnikom delodajalcev in delojemalcev.

Prepustili državi, čeprav bi bolje uredili sami

Kot v večini vzhodnoevropskih držav smo tudi v Sloveniji pomemben del socialnega dialoga in v okviru tega tudi del vloge paritetnih skladov v preteklosti prepustili v upravljanje državi. Tako so prevladale splošne sektorske nedogovorjene rešitve, ki so enotno urejale področja za celotno gospodarstvo – denimo zakon o delovnih razmerjih, zakon o urejanju trga dela ..., iz katerih smo nato dogovorjene pravice in obveznosti še nadgrajevali ali dodatno obvarovali prek kolektivnih panožnih pogodb.

In katera so tista področja, kjer bi prek socialnega partnerstva lahko kmalu oblikovali paritetni socialni sklad ter z njim uspešno odpravili panožne težave in nedorečene stvari? Socialna partnerja GZS Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala ter Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije sta v okviru mednarodnega projekta Po-krizni soci-

Mag. Matthias WOHLGEMUTH, pravni svetovalec Avstrijske gospodarske zbornice (WKÖ Bau), je v okviru projekta predstavil avstrijske izkušnje s vzpodbujanjem izobraževanja gradbenih kadrov.